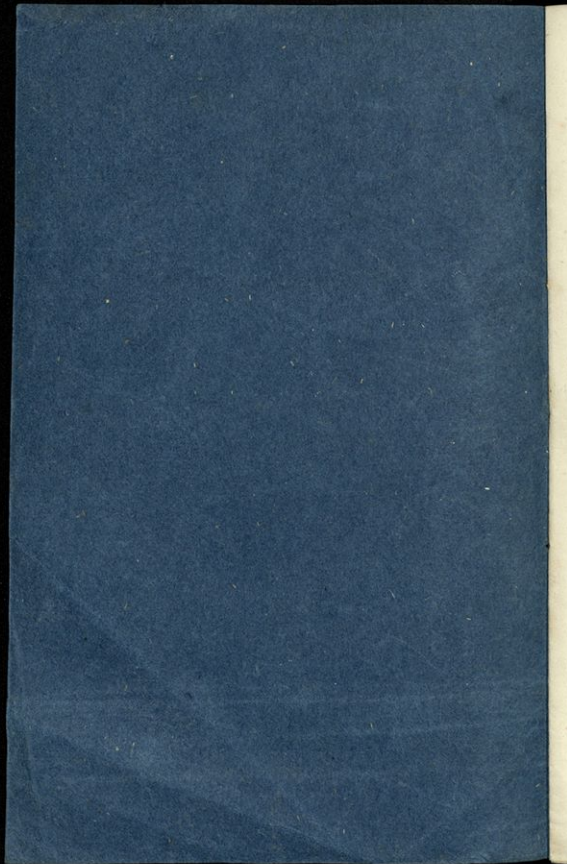

23256. II. *Q. c* in *T. B.*

Za vložek v molitevske bukve.

JEDRO

KERŠANSKE ČEDNOSTI.

Zjutranja molitev.

O vsigamogočni Bog in milostljivi Oče nebeški! ponižno te prosim, daj mi gnado in pomoč, de bom pred vsim iskal (iskala) **Tebi dopasti**: po Tvoji sveti veri in zapovedih živeti, in vsaciga greha se varovati (posebno *); drugič: de bom bližniga vselej, kakor Tvojo podobo ljubil, in torej proti vsim ljudem *poštljiv*, *pravičen* in *usmiljen*; in tretjič: de bom zamogel tudi **samiga sebe** prav ljubiti: pred vsim za dušo in pravičnost skrbeti, v terpljenju poterpežljivost in serčnost ohraniti, v modrosti ¹⁾ in spretnosti ²⁾ in v vsim dobrim vedno rasti, in posebno z *zvestim spolnovanjem dolžnost svojiga stanu* in *s hvaležnostjo do dobrotnikov* in *usmiljenjem do vsih bližnih* si dobre dela za večnost nabirati; zadnjič pa tudi svojo *časno srečo* s pridnostjo, treznostjo in varčnostjo modro uterčiti, in jo sebi in

drugim v prid obračat'. Dodeli mi, o Gospod! de bom to svojo prošnjo in naprejšvzetje dans in vsaki dan zvesto spolnoval, in tukej na zemlji tvoj žegen, po smerti pa večno zveličanje dosegel po Jezusu Kristusu, Gospodu našimu. Amen.

*) Posebno — (tujej bi bilo dobro imenovati zlasti tiste grehe, h katerim je kdo bolj nagnjen, ali saj je svetovati, jih večkrat prebrati, in posebno zvečer svojo vest po njih izpraševati), postavim:

1. greha prevzetnosti (in od tod izvirniga) *zaničevanja, zasmehovanja, zmirjanja, bojevanja* i. t. d.
2. greha lakomnosti, *nezvestobe, goljsije, podlešovanja bližniga, podkupovanja, krivične vage ali mere, krivičnih pravn, skoposti, neusmiljenja do ubogih in potrebnih* i. t. d.
3. greha nečistosti v mislih, *govorjenju in v djanju.*
4. greha nevošljivosti, *opravljanja, znašanja, kriviga pričevanja, sovraštva, preganjanja* i. t. d.;
5. greha požrešnosti in *pijanosti* in (od tod izvirniga) *zapravljanja časa, premoženja, dobriga imena, zdravja* i. t. d.
6. greha jeze (če je *krivična* ali *nezmerna*), *kletve, prepira, pretepanja, neusmiljenja do živine* i. t. d.
7. greha lenobe, *poverhnosti in zamudljivosti* v dolžnih ali zapovedanih delih, *lene nevednosti* v delih stanu, *mlačnosti, radovoljne zamude in radovoljniga raztresenja pri molitvi, božji službi* i. t. d.
8. greha *nehvaležnosti* in *nepoštevanja* zlasti do staršev in dobrotnikov, *zapušenja dobrih prijatlov in rodbincev* v njih potrebi i. t. d.
9. greha *termaste svojoglavnosti* in *neodjenljivosti, nepokoršine, kljubovanja, jexičnosti* i. t. d.
10. greha *nepoterpežljivosti* in *čmernosti* i. t. d.
11. greha *razšaljive nepriljudnosti* in *nepostrežnosti* do domačih ali ptujih;
12. *vsih laži in zapeljivih zvijač;*

13. ravno tako tudi *vsih ptujih grehov*, post. *velovanja* ali *šuntanja*, *privoljenja*, *pohvale*, *sakrivanja*, *neposvarjenja* i. t. d., in vsih drugih grehov.

Opominj. Več drugih pregreh, ki so posebno gerde in velike, post. *tatvina*, *kriva prisega*, *ropanje*, *umorstvo* i. t. d. je tukej opušenih, kir ni misliti, de bi se tisti, ki bodo to molitev hotli moliti, v njih pregrešili.

Razlaga.

Od jedra ali bistva keršanske čednosti ali pravičnosti.

Jedro keršanske čednosti, ali *spolnjenje cele Kristusove postave* po spričevanju svetiga pisma in pameti pak obstoji v **ljubezni do bližniga**. Torej je pred vsim treba, bolj natanjko nje naturo spoznati. Leta pak obstoji ob kratkim v *sklenitvi naše volje s pametno voljo drugih*, ali z bolj umevno besedo: *de to hočemo, kar drugi po pameti od nas hočejo*: (Enako popiše ljubezen do bližniga tudi sv. pismo: Mat. 7, 12. *Vse, karkoli hočete, de vam ljudje store, tudi vi njim storite.*) *Drugi pa od nas hočejo*, in sicer po pameti: 1) de jih pošujemo ali jim spodobno čast skažemo; 2) de njih pravic ne kratimo ali ne poškodujemo; in 3) de smo tudi dobri ali usmiljeni do njih, t. j. de jim radi dobrote skažemo ali v njih potrebah pomagamo in postrežemo, kakor mi želimo, de bi nam oni storili. Po tem takim ljubezen do bližniga v polnim pomenu *troje* v sebi zapopade, namreč: *poštovanje, pravico in do-*

brotnost ali *usmiljenje* do bližniga. Manjka le *eniga* tih trojnih bistvinih delov, vse ljubezni manjka.

A. De ljubezen do bližniga spolnjenje cele Kristusove postave v sebi zapopade, že po pameti spoznati zamoremo. Zakaj, kdor *bližniga*, to je, ne le rodbincev ali prijatlov, ampak *vsaciga* človeka ljubi, ta ima gotovo *nesamopridno* ali resnično ljubezen, ali z drugimi besedami: ima v resnici *dobro serce*. Tako dobro serce pa že po svoji naturi le *dobro* ljubi in hoče, in nemore kej *hudiga* ali *postavi nasprotniga* hoteti, kakor dobro drevo nemore roditi malopridniga sadu. Tedej ima tak človek, dokler ima tako serce, ali dokler ljubezen do bližniga v sebi ohrani, tudi vselej *resnično voljo* ali *pripravnost* in vado, *celo postavo* ali *vse zapovedi spolniti*, in se *vsaciga pregrešenja* varovati, če ravno se morebiti zavoljo človeške slabosti včasih v kaki reči spregleda ali prenagli, ali iz nevednosti ali iz premaliga spoznanja kej zamudi. Zmirej, namreč, ostane tak človek, *kteri* in *dokler* bližniga ljubi, če tudi kako *neradovoljno* slabost ali pomankanje nad sabo ima, v *sploh* ali po *celim obnašanju* *dober človek z dobrim sercam*, na katero Bog gleda. — Iz ravno tega vzroka je ljubezen do bližniga tudi edino gotovo znamenje naše resnične *ljubezni do Boga* in naše *vrednosti večniga zveličanja*. Zakaj, vsa ljubezen do Boga je v tem zapopadena, *de svojo voljo z božjo voljo sklenemo* ali *de*

to hočemo, kar Bog od nas hoče. Kaj pa Bog od nas hoče, nam je po svojih zapovedih oznanil. Po tem takim vsa naša ljubezen do Boga v spolnovanju njegovih zapoved obstoji; kar tudi sv. pismo v mnogih krajih spričuje, post. Jan. 14, 15 — 21; II. Jan. 2, 5; ter 5, 3. Kdor pa bližniga ljubi, kakor je bilo predej rečeno, celo postavo ali vse božje zapovedi spolnuje, tedej v resnici tudi Boga ljubi, in se s tem po njegovih lastnih obljubah njegove nasprotno ljubezni in večniga povračila vredniga stori.

Zunej tih dokaz tudi vsak človek lohka sam v sebi občuti, de vse naše djanja še le ljubezen do Boga in bližniga k pravi in notranji vrednosti povzdigne, in de tudi nar večji dobrote brez ljubezni storjene malo cene v sebi imajo; de tedej le ljubezen vse človeško življenje oblažuje, vse naše djanja plemeniti, vse terpljenja in jarmе polajša, in vsim dobrotam le ona pravo velavnost podeli. Torej nam je Jezus, ki je nar bolj vedil, kaj nam je treba, edino zapoved ljubezni na svet prinesel, ktera pa vse dobre in blage namene in djanja v sebi zapopade.

B. Vse to sv. pismo na mnogih krajih uči in dokazuje; in sicer:

a. De je ljubezen do bližniga spolnjenje cele Kristusove postave.

Jan. 15, 12. To je moja zapoved (zapopadek vsih mojih zapoved) de se ljubite med seboj, kakor sim jest vas ljubil.

Jan. 13, 35. *V tem bodo vsi spoznali, de ste moji učenci, ako bote ljubezen imeli med seboj.*

Mat. 7, 12. *Vse, karkoli (po pameti) hočete, de vam ljudje store, tudi vi njim storite, zakaj to je postava in preroki. (De bližniga ljubite kakor sami sebe, to je nauk in zapopadek cele postave in prerokov.)*

Mat. 12, 7. *Usmiljenje (ljubezen do bližniga) hočem, in ne daritve.*

Mat. 5, 23. *Ako prineseš svoj dar k altarju, in se tam spomniš, de ima tvoj brat kej zoper tebe; pusti ondi svoj dar pred altarjem, in pojdi poprej, spraviti se s svojim bratom: in potem pridi, in daruj svoj dar. (To hoče reči: Vsa božja služba brez sprave ali ljubezni bližniga ni-ma pred Bogom nič cene.*

Mat. 23, 23. *Gorje vam — vi hinavci! ki desetino dajete od mete, janeža in kumne; opušate pa, kar je imenitnišiga v postavi: pravico, in usmiljenje in vero (zvestobo). (Hoče reči: V majhnih rečeh in ceremonijah ste natanjkni, poglavitno zapoved pak, namreč: ljubezen do bližniga opušate, torej: gorje vam!)*

I. Kor. 13, 3. *Ko bi jest (zavolj časti ali hvale, ali družiga taciga namena) vse svoje premoženje ubogim v šiveš razdelil, in ko bi svoje telo tje dal, tako de bi gorel; ljubezni bi pa ne imel; mi nič ne pomaga. (I. Petr. 4, 8.) Ljubezen pak pokrije veliko število grehov.*

Rimlj. 13, 10. *Ljubezen do bližniga ne dela hudó; spolnjenje tedej postave je ljubezen.*

Galač. 5, 14. *Vsa postava je v tih samih besedah zapopadena: Ljubi svojiga bližniga kakor sam sebe.*

Rimlj. 13, 8. *Kdor bližniga ljubi, je postavo dopolnil.*

b. De je ljubezen do bližniga tudi edino gotovo znamnje naše ljubezni do Boga.

Jan. 14, 21. *Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, tisti je, ki me ljubi. Kdor pa mene ljubi, bo ljubljen od mojiga Očeta, in jest ga bom ljubil.*

I. Jan. 2, 5. *Kdor spolnuje njegovo besedo (njegove zapovedi), ta v resnici Boga popolnoma ljubi.*

I. Jan. 4, 12. *Ako se med sabo ljubimo, Bog v nas ostane, in njegova ljubezen je v nas popolnoma.*

I. Jan. 4, 7 — 8. *Predragi! ljubimo eden družiga, zakaj ljubezen je iz Boga; in slednji, kateri ljubi, je iz Boga rojen, in Boga pozna. Kdor pa ne ljubi, Boga ne pozna, zakaj Bog je ljubezen.*

c. De je ljubezen do bližniga edino gotovo poroštvo večniga izveličanja.

I. Jan. 3, 14 — 15. *Mi vemo, de smo od smerti preneseni k živiljenju, (de bomo zveličani), zato kir brate (bližniga) ljubimo. Kdor pa ne ljubi (bratov), ostane v smerti (bo pogubljen). Sledni, kateri svojiga brata sovraži, je vbijavec, in veste, de vbijavec nima večniga živiljenja v sebi obstoječiga.*

Jak. 2, 13. *Sodba brez usmiljenja tistimu, kateri ni usmiljenja storil; usmiljenje pak (ljubezen do bližniga) povzdigne nad sodbo (varuje pred obsojenjem).*

Ravno zato, kir je ljubezen do bližniga spolnjenje cele postave, tudi Kristus pravi, de bo le po delih ljubezni do bližniga sodil.

Mat. 25, 34. etc. *Sim bil lačen, in ste mi dali jesti, sim bil žejin, in ste mi dali piti i. t. d.*

1. Perva stopnja modrosti je: modrost iskati. *Iši modrost, in se ti bo razodela.* Sir. 6, 28. *Iši jo s premišljevanjem, kako boš vse nar boljši in nar spretnejši delal ali govoril; iši jo v pogovorih, ki so nam jih stari zapustili; iši jo v pogovorih s modrimi in v svetovanju skušenih in zvédenih; iši jo z branjem dobrih bukev, posebno modrostnih bukev sv. pisma.*
2. *Spretnost* ali pripravnost: svoje dela hitro, natanjko in po dobrim redu spolnovati.
3. *Žegen*: blažen; žegnati: blažiti.

Annotatio. Oratio supra allata totam fere doctrinam moralem popularem quasi in nucleo continet. Quodsi ea in familiis precibus matutinis adjungeretur, et satis intellecta vel a tota familia simul, vel a quovis separatim diceretur, salubrem certe officiorum principalium memoriam in singulis quotidie excitaret, animosque ad eorum custodiam stimularret. Quare, si animarum pastores ad illam, una cum annexa expositione gravissimi momenti, inter parochianos suos dilatandam conferre vellent: sane ad morum probitatem provehendam in pluribus multum conferrent, et multiplicis boni operis conscientiam sibi conciliarent.

Z nar vikšim duhovnim dovoljenjem 14. Julia 1858.

Dobiti pri M. Gerberju, bukovezu v Ljubljani.
Natisnil J. Rud. Milic.

